

FAGFORBUNDET

Omstilling i brann og redningstjenesten

Bjørn Pettersen, leder i omstillingsenheten

13.03.2019

En samlebetegnelse på ulike endringsprosesser

Ovenfra og ned?

- Hva er hensikten med endringen – og målet?
- Er målet tydelig for ansatte?
- Er det enighet/motsetninger mellom ledelse og ansatte

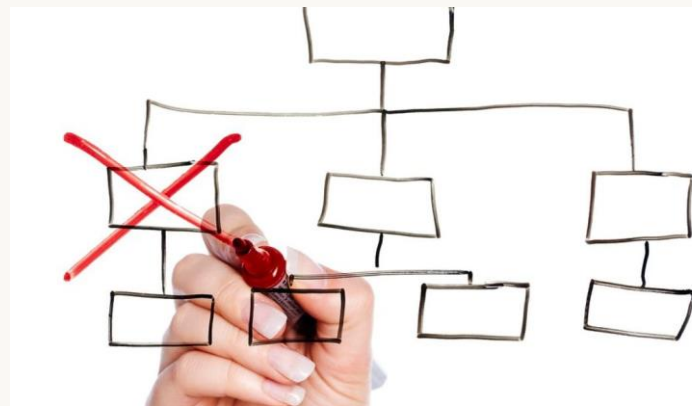

Nedenfra og opp?

Hvorfor omstilling?

- Endret befolkningsutvikling, demografi
- Endret kommunestruktur – kommunereformen
- Økte eller nye krav til tjenestene, endra brukerbehov
- Ny teknologi, nye løsninger
- Endret økonomi i virksomheten eller i kommunene
- Politiske vedtak / Styrevedtak

Hva sier vi ja til?

- Allment aksepterte endringer for å forbedre tjenester og produkter, tilfredsstill nye/endrede behov
- Lovlig fattede vedtak
- Hjemlede endringer

Men:

- Involvering/medvirkning
- Tid
- Trygghet

Fagforbundet

Politisk linje: den organisatoriske og politiske linja valgte etter vedtektene:

På lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

- Fagforening, forbundsregion, nasjonalt (Yrkesseksjon, organisasjonsenheten, samfunnspolitisk avd)
  - Yrkesfaglig, politisk og økonomisk argumentasjon

Lov og avtaleverkslinja: tillitsvalgte etter hovedavtalen:

- Plasstillitsvalgte, HTV, Kompetansesenter, nasjonalt (Forbundsadv. Omstill. Info.)
  - Medlemmenes interesser; lønns- og arbeidsvilkår, pensjon osv

Koordineringsledd – når flere fagforeninger medlemmer hos samme arbeidsgiver

Koordineringsledd § 12

- Når flere fagforeninger organiserer arbeidstakere hos samme arbeidsgiver

§ 12.1

Alle medlemmer i forbundet er som hovedregel medlem i geografisk avgrensede fagforeninger. Når to eller flere fagforeninger organiserer arbeidstakere hos samme arbeidsgiver skal oppbygging av tillitsvalgtapparatet være tilpasset arbeidsgiver.

I slike tilfelles opprettes koordineringsledd. Beslutninger fattet av koordineringsledd er bindende for de fagforeningene og Forbundsregionene som er representert og for tillitsvalgtsapparatet i den aktuelle virksomhet.

En slik tillitsvalgtordning skal ikke være et ekstra organisasjonsledd, men opptre i henhold til § 11.7.

Veileder, omstilling

Omstilling er krevende

Omstilling i brann- og redningstjenesten er gjerne knyttet til sammenslåing av 110-sentraler, samlokalisering av nødmeldesentraler og inngåelse av samarbeid om drift av brann.

Dette er prosesser som stiller Fagforbundets medlemmer overfor problemstillinger hvor de har behov for bistand fra en tillitsvalgt. Det er derfor viktig at Fagforbundets tillitsvalgte er forberedt på dette slik at forbundets medlemmer kan ivaretas på best mulig måte.

Fagforbundet har derfor laget denne veilederen til hjelp for tillitsvalgte ved omstilling g i brann- og redningstjenesten.

Fagforbundet er ikke motstandere av omstilling som et ledd i utvikling, men vi ønsker å ha en hånd på rattet. Unnlater vi å benytte de mulighetene vi har til påvirkning, kan det brukes mot Fagforbundet og medlemmene.

Endringer ved omstilling får konsekvenser for medlemmene våre. Tillitsvalgte må i slike situasjoner bruke mulighetene for medbestemmelse som ligger i lov- og avtaleverket. Samtidig er det viktig med påvirkning av administrasjonen og politikerne.

Omstilling i brann- og rednings- tjenesten

Vi må være offensive – men hvor offensive bør vi være?

Veileder, omstilling

Omstilling i

dnings-

Om

Omstill
samlok

Dette e
behov f
forbere
Fagforb
og redn

Fagforb
hånd p
Fagforb

Endring
sjoner k

det viktig med påvirkning av administrasjonen og politikerne.

Veilederen

Bakgrunn for omstilling

- Sammenslåing av 110-sentraler og samlokalisering av nødmeldesentraler
- Samarbeid om drift av brannvesen – dimensjoneringsforskriften, kommunereformen

Gode råd til fagforening og TV

- Medvirkning HA del B § 1-4-4 og §3-1(d)
- Frikjøp – ref til HA del B § 3-3-2 (j) – jamfør også argumentasjon i kommref.
- Rolleavklaring, ivaretagelse, fagligpolitisk samarbeid

Arbeidsgivers informasjons- og drøftingsplikt

- Utfyllende og medvirkning og lov og avtaleverk – hva er tidligst mulig?
- Verneombudets roller og oppgaver

Veilederen forts.

Arbeidsgiveransvar og ansattes rettigheter

- Ulike arbeidsgivere – kommunen, IKS eller annen organisasjonsform.
- Sammenslåing av ulike arbeidsgivere/organisasjoner -> koordineringsledd

Virksomhetsoverdragelse

- Regelverket inntreer ved overføring (en, noen eller alle) fra en arbeidsgiver til en annen.
- Lov- og avtaleverk: TV kan og bør kontakte kompetansesenteret

Ansiennitet

- Hva skjer ved virksomhetsoverdragelse, midlertidighet osv. Konkrete råd til kompliserte forhold

Veilederen forts.

Midlertidig ansettelse svekker tillitsvernet

- Viktig info om midlertidighet – bør generelt unngås

Fristilling må unngås

- Ikke inngå avtaler om fristilling
- Trygghetsgaranti

Endring av stillinger

- Hvor langt rekker styringsretten
- Arbeidsavtalen avgjør
- Geografi er relevant
- Vanskelig å endre innhold i arbeidet
- Endring av stillingsstørrelse
- Endringsoppsigelse

Forhandlinger og søksmålsfrister ved oppsigelser

- Bestemmelser knyttet til dette

Omstillingsavtale

- Generelt
  - Hvem er parter i denne avtalen
  - Bakgrunnen for avtalen, det formelle grunnlaget/vedtaket som ligger til grunn
  - Formål eller hensikten
- Informasjon
  - Hvordan prosessen skal foregå
    - ▷ Klargjøring av rettigheter i prosessen
  - Hvem som skal informere hvem i prosessen
- Bemanning og håndtering av ledige stillinger/permisjoner
  - Hvem omfattes av avtalen (ansatte i ..., ansatte per ...)
    - ▷ Midlertidig ansatte? Håndtering
    - ▷ Permisjoner
  - Ansettelse av ledere i ny enhet
- Virkemidler for å beholde kompetanse
  - Kartlegging av kompetanse
  - Kompetanseheving/-utvikling
- Virksomhetsoverdragelse/ny virksomhet
  - Virksomhetsoverdragelse – regler og grunnlag
  - Bemanning og eventuell overtallighet
  - Sikringsbestemmelser – videreføring av dagens rettigheter i ny virksomhet
  - Rettskrav/fortrinnsrett
  - Nye stillinger
  - Kompensasjon for skifte av arbeidssted
  - Sluttvederlag
  - Styrerepresentasjon ut over lov/avtalens minstekrav
- Særavtaler
  - Lokale særavtaler – oversikt
  - Lønnsharmonisering
  - Pensjonsspørsmål
  - Låneordninger (knyttet til evt pensjonskasser)
- Felles arbeidsmarked/lønns- og arbeidsvilkår
- Varighet

Krav – for bedre omstilling

- Fagforening og TV skal med fra starten
- Ingen oppsigelser
- Ingen lønnsnedgang
- Ivareta arbeidsmiljøet
- Opplæring/kompetanseheving for nye oppgaver

IKS – stadig fler

Er IKS smittsomt i kommunal sektor?

Ja

Nei

Vet ikke

The screenshot shows the Proff website interface. At the top left is the logo 'PROFF The Business Finder'. To its right is a search bar containing the text 'IKS' and a magnifying glass icon. Further right is a link labeled 'Bransjer'. Below the search bar, a highlighted search result is shown with the title 'Enkleste regnskapsprogram' and the description 'Se selv på to minutter. Skreddersydd deg som vil føre selv.' Below this is the domain 'fiken.no'. Underneath the search bar, there are filters for 'Hele Norge' and 'Velg Landsdel'. A highlighted filter for 'Firmanavn - 2397 treff' is visible. At the bottom of the search results, there are buttons for 'Sortering Proff', 'Eksporter', and 'Send forespørsel'.

Lovfestede modeller for samarbeid mellom kommuner

Kommune

Verts-
kommune

Sam
kommune

§ 19 (§27)

IKS

AS,
Stiftelser,
osv

Lov om interkommunale samarbeid

§ 17-1. *Interkommunalt samarbeid*

Kommuner og fylkeskommuner kan utføre felles oppgaver gjennom et interkommunalt samarbeid.

Et interkommunalt samarbeid skal foregå gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til.

Om samarbeidet omfattes av reglene om offentlige anskaffelser vurderes ut fra reglene om offentlige anskaffelser.

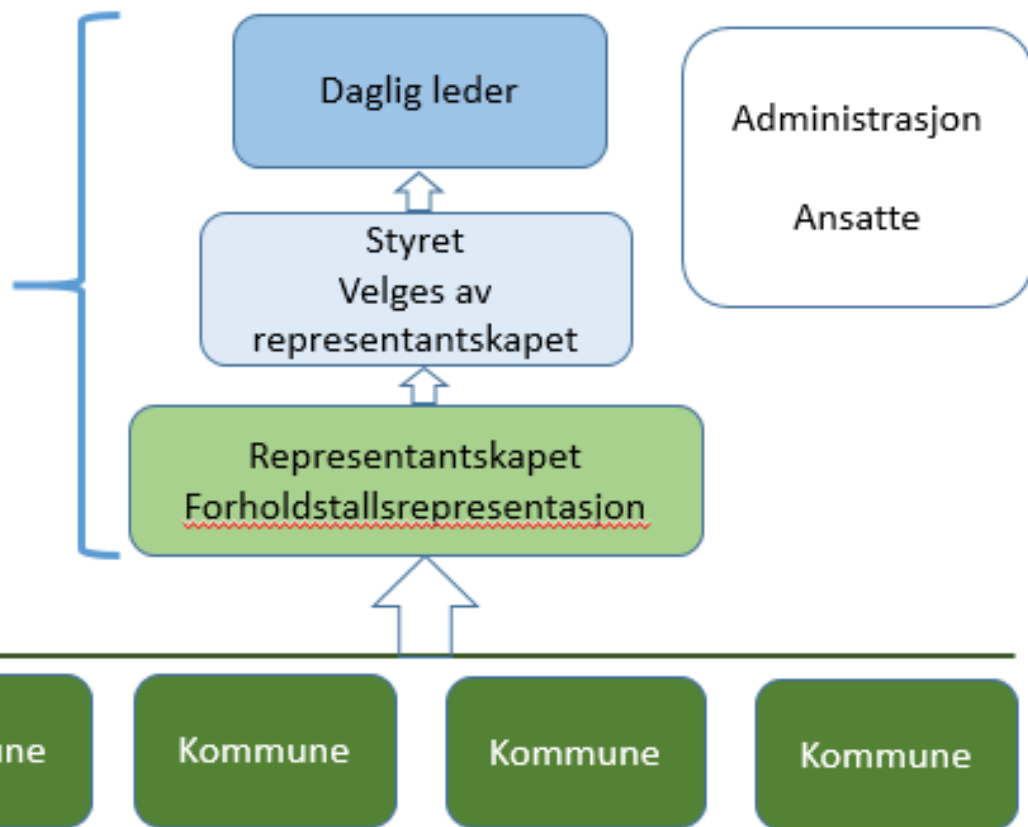

Samarbeid etter Lov om interkommunale selskaper (IKS)

- Kommuner , fylkeskommuner og andre IKS kan delta i et IKS
- Deltakerne hefter for selskapets samlede forpliktelser tilsvarende sin eierandel med mindre annet er avtalt i selskapsavtalen
- Det er krav til opprettelse av selskapsavtale som må vedtas av kommunestyrene og fylkestingene hos de respektive deltakerne. I deltakende IKS, hos representantskapet.

S
e
l
s
k
a
p
s
a
v
t
a
l
e
n

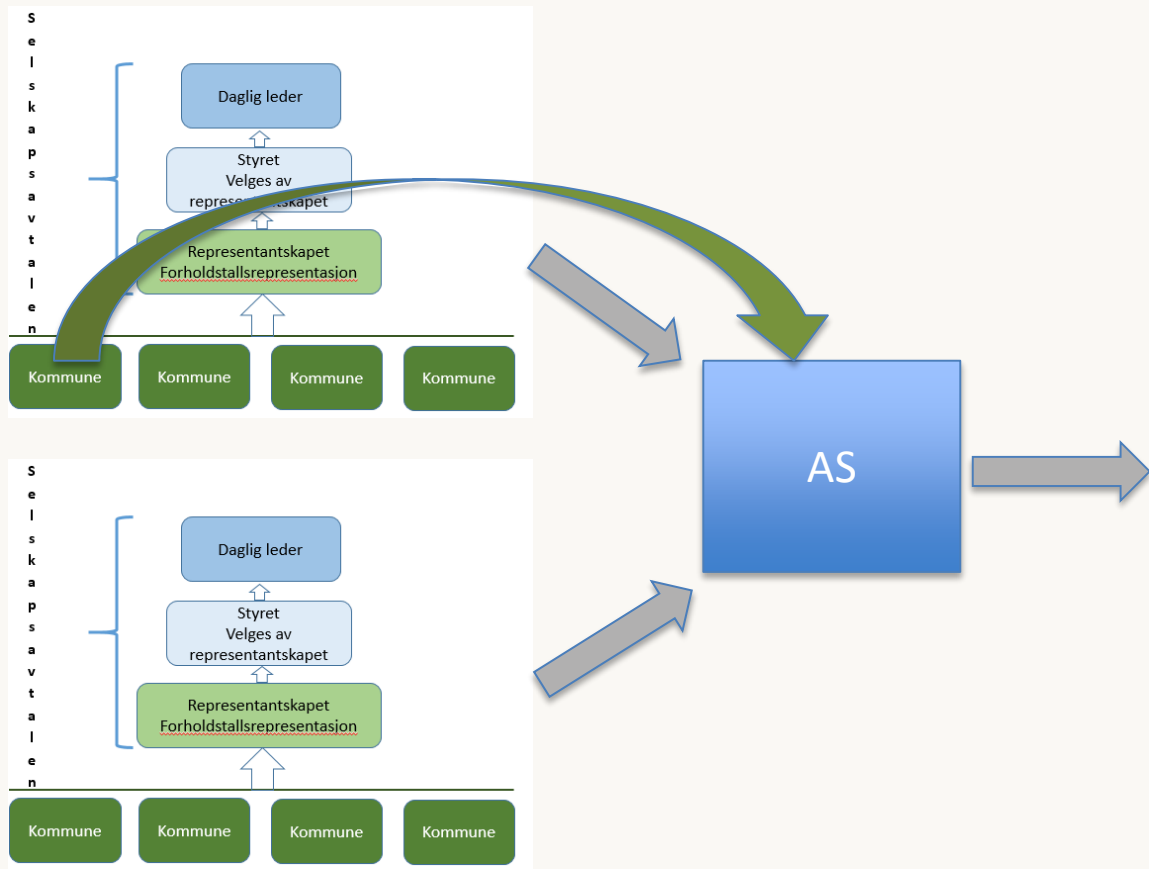

Kommune, fylkeskommune, IKS,

X:
Etablering av et nytt IKS gjennom
sammenslåing av et IKS og et
kommunalt brannvesen.
Politisk linje -> lang og dels svak

Hvordan styrke
tillitsvalgte/medlemmene
gjennom politisk arbeid?

For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For de enkelte deltakere skal kommunestyret eller fylkestinget selv vedta avtalen. For deltaker som er interkommunalt selskap, vedtas selskapsavtalen av representantskapet. Vedtaket krever tilslutning fra samtlige medlemmer av representantskapet med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen for det deltakende selskap.

Endringer i selskapsavtalen som gjelder forhold som omtalt i tredje ledd, skal skje på samme måte. Andre endringer vedtas av representantskapet med tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmer med mindre det er avtalt at også slike endringer skal vedtas i samsvar med regelen i første punktum.

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende:

1. selskapets foretaksnavn;
2. angivelse av deltakerne;
3. selskapets formål;
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor;
5. antall styremedlemmer;
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet;
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen;
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner;
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen.

0 Endret ved lov 5 sep 2003 nr. 91 (i.kr. 1 mars 2004 iflg. res. 5 sep 2003 nr. 1118).

Påvirke

- Yrkesfaglig argumentasjon ->
- Ta initiativ for å utvikle arbeidsplass/virksomhet
- Del initiativ/gode løsninger med ledelsen
- Aktiv initiativrik fagforening – fagligpolitisk samarbeid.
Trepertssamarbeid
- Inn i prosessene

7 slue!

- Krev innflytelse
- Del informasjon
- Meld fra – jobb ikke alene
- Skaff kunnskap
- Dokumentasjon – ikke syensing
- Ha medlemmene med deg
- Be om hjelp

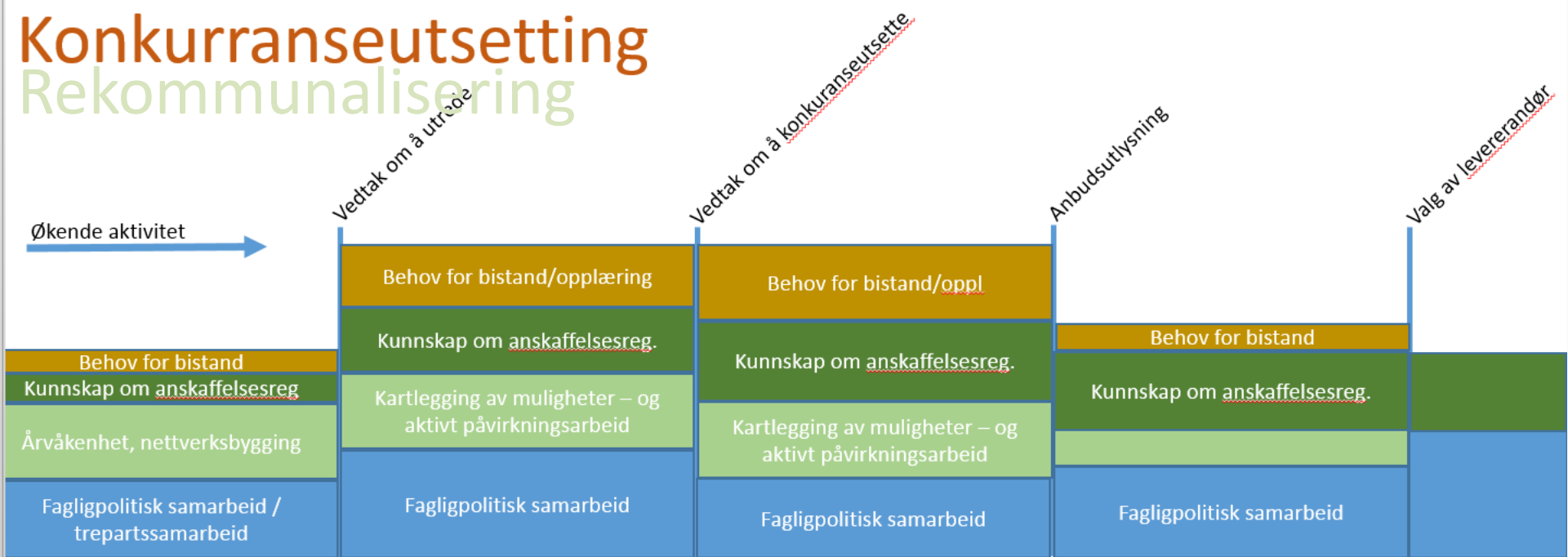
FAGFORBUNDET

Konkurransetsetting

Rekommunalisering

Økende aktivitet →

Fange opp eventuelle politiske signaler eller innspill om konkurransetsetting. Ha – og utnytt nettverk i egen kommune. Aktivt bearbeide politikere og media. Eksempel: Hvaler 2017; HTV og fagforening -> regionskrets -> omstilling som koblet på kompetansesenteret

Dersom det fattes et vedtak om å utrede/forberede konkurransetsetting. Bruke avtaleverket. Forsterke aktivitet fra forrige fase. Behov for kunnskap og støtte øker. Yrkesfaglig, politisk og økonomisk argumentasjon. Om ikke før: Kompetansestr og Forbundsreg kobles på

Ved vedtak om konkurransetsetting. Bruke avtaleverket. Bruke medvirkning som ligger i anskaffelsesregelverket. Sikre representasjon for å påvirke anbudsutlysningen – stille krav. Behov for kunnskap og støtte øker. Yrkesfaglig, politisk og økonomisk argumentasjon. Kompetansestr og Forbundsreg

Sikre innsyn i tilbud. Sjekke tilbyderne (Orange Helse osv) Avhengig av anbudets art – forhandlinger, drøfting av tilbud, presiseringer. Påvirke på mulig arenaer.

Forberede arbeid for egenregi

1

2

3

4

1

Omstillingsprosesser & omstillingsprosesser – fru Blom?

52 synonymer til omstilling i ordboka

Omlegg, omslag, reform, skifte, endring, ombytte, makeover, mutasjon, omskifte, rettelse, forskjell, hamskifte, kuvending, nyordning, ombytting, omforming, omlegging, omlegning, skiftelse, avveksling, beskjæring, forandring, forbedring, konversjon, minimering, omdannelse, omformning, omleggelse, omvendelse, rollebytte.

107 synonymer til prosess

Forløp, fusjon, metode, omgang, osmose, skifte, snunad, handling, prosedyre, evolusjon, utløsning, taktikk, absorpsjon, osv osv

1 synonym til omstillingsprosess

Forandring

